

Minas geen probleem voor Low Input Schapenbedrijf

Cees Jagtenberg

Het Low Input Schapenbedrijf op de Waiboerhoeve in Lelystad richt zich onder andere op beperking van de kosten zonder daarbij veel toe te geven aan de opbrengstenkant. Eén aspect daarbij is het verschuiven van de aflamperiode naar mei, hierdoor wordt de aankoop van krachtvoer voorkomen. Beperking van de mineralenaanvoer levert een goede uitgangspositie op om de minerale overschotten te verlagen zo blijkt uit de eerste twee boekjaren.

In tabel 1 staat de mineralenbalans van het Low Input Schapenbedrijf. De berekening verloopt vrijwel geheel volgens de Minas rekenregels. Voor het vergelijkbaar houden van de boekjaren wordt gecorrigeerd voor de voervorraden en voor de aanwas van schapen, dit in tegenstelling met Minas. Volgens de Minas-opzet worden voorraadmutaties niet in de balans verwerkt. Dit nadeel wordt op termijn weer recht getrokken door de overschotten over drie jaar te middelen. Voor een vergelijking tussen twee boekjaren is deze manier minder geschikt.

Stikstof

Het valt op dat in beide jaren het stikstofoverschot duidelijk negatief is. Een belangrijke oorzaak hiervoor is het grasklaverbestand in de percelen. Een goede klaverweide kan wel 250 kg

stikstof vastleggen als geen stikstof wordt gestrooid. In de zomer van 1995 was het klaver-aandeel op de percelen 45 % (in 1996 circa 25 %). In het eerste jaar was daardoor meer stikstof voor het gras beschikbaar dan in 1996. Een klaver-aandeel van rond de 40 % en een juiste verdeling is een goede basis voor een goede gras-groei en een acceptabele drogestofopbrengst. Door de combinatie van een hogere stikstofbinding door de klaver en een wat lagere veebezetting is in 1994/95 circa 40 ton ds gras afgevoerd. Dit had een sterk drukkend effect op de overschotten in dat jaar. Door de stikstofbinding van de klaver hoeft geen kunstmeststikstof aangekocht te worden. Op het Minasoverschot heeft dit een extra positief effect omdat door vlinderbloemigen geproduceerde stikstof niet meetelt voor de mineralenaangifte.

Tabel 1 Mineralenbalans van beide boekjaren (kg/ha)

	Stikstof		Fosfaat	
	1994/95	1995/96	1994/95	1995/96
Aanvoer				
Schapen	11	3	8	2
Voer	-	30	-	8
Kunstmest	-	-	59	17
Organische mest	-	-	-	-
Totaal	11	33	67	27
Afvoer				
Schapen incl. aanwas	35	30	19	16
Voer	170	89	46	22
Mest	-	-	-	-
Wol	6	7	-	-
Totaal afvoer	211	126	65	38
Overschot	-200	-93	2	-11
Overschot exclusief Fosfaatkunstmest			-57	-28

Algemene bedrijfsgegevens

Omschrijving	1994/95	1995/96
Oppervlakte Gras/witte klaver (ha)	10,4	10,4
Maaipercantage	200	133
Stikstofaanvoer (ha)	geen	geen
Kunstmest (ha)		
Fosfaat (P_2O_5)	59	17
Kali (K_2O)	geen	geen
Krachtvoer	geen	geen
Schapen per ha	11	17
Schapen gemiddeld (jaar)	114	177
Grootgebrachte lammeren	136	277

De bedrijfsoppervlakte is 10,4 ha jonge zeekelei (33 % afslibbaar). Vier van de zes percelen zijn in het najaar van 1994 ingezaaid met een gras-klavermengsel. De laatste twee percelen, samen 3,5 ha, werden voorjaar 1995 eveneens met een grasklavermengsel ingezaaid en eind juni voor het eerst gemaaid. In 1995 is nog een gedeelte van de fokooien aangekocht zodat het aantal ooien per ha steeg van respectievelijk 11 naar 17 ooien per ha.

De schapen weiden zolang mogelijk op het eigen bedrijf. Door de vrij hoge veebezetting is het niet mogelijk de dieren de hele winter op het bedrijf te weiden. In het najaar worden ze uitgeschaard naar veehouders voor de grasresten op de weidepercelen. Er wordt naar gestreefd om de dieren naar het bedrijf terug te halen zodra geweid kan worden. Lukt dit niet dan wordt in het vroege voorjaar, (maart) ruwvoer bijgevoerd. Het lammen begint in mei, zodat voldoende gras en klaver van goede kwaliteit beschikbaar is. Bijvoeren van de ooien aan het eind van de dracht en

In het najaar zijn de ooien uitgeschaard naar veehouders.

De schapenafvoer was in 1994/95 nog vrij beperkt. Het bedrijf was in dit jaar nog in de opbouwfase. In dit boekjaar werden circa 100 ooien gekocht. Dat de stikstofafvoer via de schapen in 1994/95 toch hoger is dan in 1995/96 komt voor rekening van de posten aanwas en aankoop van dieren. Deze aanwas gaat mee naar het volgende jaar en wordt daarom onder de post afvoer meegenomen.

De sterke daling van de ruwvoerafvoer naast de aanvoer van ruwvoer werd veroorzaakt door het bijvoeren van de ooien maart 1996 in verband met het late voorjaar.

Fosfaat

Voermutaties en de super-bemesting zijn de oorzaak van de grote variatie van het fosfaatoverschot tussen beide jaren. De aan- en afvoer van schapen speelt op dit onderdeel slechts een beperkte rol door de lage fosfaatgehalten in het vlees.

Door de lage veebezetting in 1994/95 is dat jaar duidelijk meer gemaaid dan in het tweede boekjaar waarin het maaipercantage daalde tot 133 %. Door het hoge maaipercantage werd een extra onderhoudsbemesting gegeven om de fosfaattoestand van de grond op peil te houden. De fosfaat in het afgevoerde gras compenseerde de fosfaatgift echter niet geheel.

In boekjaar 1995/96 lijkt de afvoer van schapen te dalen, deze daling wordt veroorzaakt door de sterk positieve aanwas in 1994/95 die in 1995/96 omslaat en negatief wordt. Ondanks een gedaalde schapen afvoer en een afgenomen verkoop van ruwvoer daalde het fosfaatoverschot. Vooral door de sterke daling van de fosfaatgift van 59 naar 17 kg in 1995/96, slaat het fosfaatoverschot om van positief naar 11 kg negatief.

Wordt zoals in de aangepaste voorstellen, die tot 2000 gaan gelden, de fosfaatkunstmest buiten de mineralenbalans gehouden dan is het overschot in 1994/95 sterk lager dan in 1995/96 (tabel 1).

Een verhoogde afvoer van lammeren beïnvloedt het fosfaatoverschot slechts beperkt. Om op het Low Input Schapenbedrijf het overschot aan fosfaat met 10 kg per ha te laten dalen moeten 173 lammeren worden verkocht of circa 17 dieren per ha.

Conclusies

In de komende jaren moet blijken of het moge-

lijk is om met beperkte fosfaatgiften het palgetal op peil te houden. Vooralsnog is er een goed perspectief voor het bedrijf. Wel is duidelijk dat seizoensinvloeden zoals een strenge winter of droge zomer een grote invloed kunnen

hebben op de mineralenoverschotten van het Low Input Schapenbedrijf. Het buiten de balans houden van de fosfaatkunstmest heeft bij onderhoudsbemestingen een sterk drukkend effect op het fosfaatoverschot volgens Minas.

In maart zijn de drachtige oaien bijgevoerd met ruwvoer omdat er nog niet geweid kon worden.